

Prima instanță: (Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani) L. Holevițcaia
Instanța de apel: (Curtea de Apel Chișinău) M. Guzun, Iu. Cotruță, N. Simciuc

DECIZIE

14 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președintele ședinței,
judecători

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Dumitru Visternicean
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Tăut Teodora,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Tăut Teodora împotriva
Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat cu
privire la contestarea actului administrativ și restituirea taxei achitată la depunerea cererii de
admitere în profesia de avocat,
împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de Tăut Teodora, admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din
Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, casată hotărârea Judecătoriei
Chișinău, sediul Rîșcani din 08 februarie 2017 în partea în care a fost admisă acțiunea și emisă
în această parte o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest, hotărârea primei
instanțe a fost menținută,

c o n s t a t ă:

La 14 iulie 2016 Tăut Teodora a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva
Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat cu
privire la contestarea actului administrativ și restituirea taxei achitată la depunerea cererii de
admitere în profesia de avocat.

În motivarea acțiunii, Tăut Teodora a menționat că prin Hotărârea Comisiei de
licențiere a profesiei de avocat din 03 iunie 2016, a fost respinsă cererea sa, prin care a
solicitat să fie admisă în profesia de avocat, pe motiv că nu întrunește condițiile art. 10 alin.
(2) din Legea cu privire la avocatură.

Astfel, prin cererea prealabilă din 21 iunie 2016, a solicitat anularea hotărârii
menționate, iar prin decizia din 08 iulie 2016 cererea prealabilă a fost respinsă, însă fără a fi
indicate motivele respingerii.

Consideră că la momentul solicitării de a fi admisă în profesia de avocat, nu existau careva temeiuri de respingere a cererii sale, or motivarea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat este lipsită de careva suport legal și chiar contravine legislației în vigoare.

Or, starea de incompatibilitate nu survine în momentul depunerii cererii de admitere în profesia de avocat, ci în momentul în care candidatul/solicitantul capătă dreptul de a desfășura activitatea de avocat în conformitate cu prevederile art. 12 din Legea cu privire la avocatură.

Relevă că în asemenea circumstanțe, Comisia de licențiere a profesiei de avocat urma doar să verifice dacă după admiterea în profesia de avocat, dar înainte de a obține licența, nu abuzează de acest drept, fiind antrenată în alte activități profesionale incompatibile cu statutul de avocat.

Prin urmare, menționează că eventuala invocare de către Comisie a incompatibilității sale la admiterea în profesia de avocat nu ar avea temei legal, cu atât mai mult că cerința imperativă de neparticipare în alte activități profesionale față de candidații scutiți de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare, în lege nu este prevăzută și respectiv nu este interzis.

La fel, consideră ilegală impunerea sa de a achita taxa de stat de 5000 lei, fapt ce contravine legislației în vigoare, iar Comisia de licențiere a profesiei de avocat nu este în drept de a impune solicitantului de a achita această sumă, deoarece nu este nici un temei legal de a percepe o taxă pentru admiterea în profesia de avocat a persoanelor care cad sub incidența prevederilor art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, deoarece în temeiul acestui articol persoanele menționate sunt scutite de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare.

Reclamanta solicită constatarea ca fiind ilegale acțiunile Comisiei de licențiere a profesiei de avocat în partea ce ține de respingerea cererii, prin care a solicitat de a fi admisă în profesia de avocat, anularea deciziei Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 03 iunie 2016, prin care a fost respinsă cererea prealabilă, obligarea pârâtului de a emite actul administrativ, prin care să fie acceptată cererea sa și să fie admisă în profesia de avocat.

De asemenea, a solicitat și restituirea taxei achitată la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat în sumă de 5000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 08 februarie 2017, acțiunea înaintată de Tăut Teodora a fost admisă parțial.

S-a anulat Hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 08 iulie 2016, în partea respingerii cererii solicitantului Tăut Teodora de admitere în profesia de avocat, cu obligarea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților din Republica Moldova să emită actul administrativ, prin care să accepte cererea solicitantului Tăut Teodora de admitere în profesia de avocat.

În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2017, a fost respins apelul declarat de Tăut Teodora, admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, casată hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 08 februarie 2017 în partea în care a fost admisă acțiunea și emisă în această parte o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 20 decembrie 2017, Tăut Teodora, prin intermediul oficiului poștal, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei

instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Recurenta Tăut Teodora, în motivarea recursului a menționat că instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, precum și faptul că instanța a interpretat în mod eronat legea.

La fel, a relatat că starea de incompatibilitate nu survine în momentul depunerii cererii de admitere în profesia de avocat, ci în momentul în care candidatul/solicitantul capătă dreptul de a desfășura activitatea de avocat în conformitate cu art. 12 din Legea cu privire la avocatură.

Deci, relevă că Comisia de licențiere a profesiei de avocat urma doar să verifice dacă după admiterea sa în calitate de avocat, dar înainte de a obține licența, în corespundere cu art. 22 din Legea cu privire la avocatură, nu abuzează de acest drept, fiind antrenată în alte activități profesionale incompatibile cu statutul de avocat.

Prin urmare, eventuala invocare de către Comisia de Licențiere a profesiei de avocat în condițiile art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, nu ar avea temei legal, iar cerința imperativă de neparticipare în alte activități profesionale, față de candidații scutiți de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare, în lege nu este prevăzută și respectiv nu este interzis.

Totodată, consideră ilegală impunerea achitării taxei de 5000 lei, deoarece contravine legislației, iar neachitarea ei nu poate fi invocată în motivarea neexaminării cererii depuse.

Consideră că instanțele de judecată au examinat unilateral doar probele prezentate de către intimat, astfel încălcând principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale și principiul nemijlocirii, astfel încât instanța de judecată urma să cerceteze direct și nemijlocit probele existente și să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședința de judecată, fapt ce nu a fost făcut.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 03 octombrie 2017, însă date referitor la recepționarea de către părți a deciziei motivate, la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul a fost declarat la 20 decembrie 2017, respectiv se consideră depus în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul consideră necesar de a admite recursul declarat de Tăut Teodora din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Materialele cauzei denotă, că Tăut Teodora s-a adresat Comisiei de licențiere a profesiei de avocat cu cerere de admitere în profesia de avocat în temeiul art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, invocând că întrunește condițiile prevederilor art. 10 alin. (1)

și (2) din Legea cu privire la avocatură pentru a fi admisă în profesia de avocat fără efectuarea stagiului profesional sau susținerea examenului de calificare.

Totodată, s-a stabilit că la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat, Tăut Teodora a achitat taxa de 5000 lei (f.d. 43).

Prin Hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 03 iunie 2016, cererea de admitere în profesia de avocat, depusă de Tăut Teodora a fost respinsă, dat fiind faptul că solicitantul nu întrunește cerințele impuse de lege privind admiterea în profesia de avocat fără efectuarea stagiului profesional sau susținerea examenului de calificare.

Astfel, la 27 iunie 2016, Tăut Teodora s-a adresat cu cerere prealabilă, solicitând comisiei revocarea hotărârii din 03 iunie 2016, iar prin Hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 08 iulie 2016, cererea prealabilă a fost respinsă.

Tăut Teodora a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, solicitând anularea Hotărârilor Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 03 iunie 2016 și 08 iulie 2016, obligarea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat să emită actul administrativ, prin care să fie acceptată cererea sa privind admiterea în profesia de avocat și restituirea taxei achitată la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat în sumă de 5000 lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea pricinii, a reținut că în situația în care prin aceeași hotărâre, Comisia de licențiere a profesiei de avocat a admis în profesia de avocat solicitantii, care activau la moment în calitate de procurori sau judecători, ultimii nedemisionând din funcțiile respective, iar Comisia nu a invocat acest fapt ca o stare de incompatibilitate, a aplicat neuniform prevederile legale, admițând un tratament discriminatoriu în privința persoanelor care cad sub incidența aceluiași condiții.

În ceea ce privește cerința privind restituirea taxei achitate la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat, prima instanță a reținut că cuantumul taxei pentru examinarea cererilor de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat, a fost stabilit prin Hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova din 01 iulie 2011, care nu a fost contestată, este în vigoare la moment, produce efecte juridice și este obligatorie pentru executare.

Examinând cauza în ordine de apel, Curtea de apel Chișinău a constatat legală și întemeiată hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților din 03 iunie 2016, în partea respingerii cererii solicitantului Tăut Teodora de admitere în profesia de avocat, întrucât art. 10 alin (2) din Legea cu privire la avocatură condiționează scutirea de la efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare a persoanelor care dețin titlul de doctor, precum și cele care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror, dacă au solicitat eliberarea licenței în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective, iar în partea restituirii taxei achitate la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat, hotărârea instanței de fond a fost menținută.

Analizând legalitatea deciziei contestate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Conform art. 10 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, profesia de avocat poate fi exercitată de persoana care are cetățenia Republicii Moldova, are capacitate deplină de exercițiu, are diplomă de licențiat în drept sau echivalentul acesteia, se bucură de o reputație ireproșabilă și a fost admisă în profesia de avocat după susținerea examenului de calificare.

Sunt scutite de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare persoanele care dețin titlul de doctor, precum și cele care au cel puțin 10 ani vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror dacă, în termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective, au solicitat eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat. De aceleași drepturi și în aceleași condiții beneficiază și persoanele care, după demisia din funcția de judecător și procuror, au continuat să activeze în domeniul dreptului.

Din sensul normei menționate, urmează că spre deosebire de deținătorii titlului de doctor în drept, persoanele cu o vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 10 ani, care solicită obținerea licenței de avocat, urmează să se adreseze doar după demisia din funcțiile respective.

La fel, legiuitorul a prevăzut excepția privind scutirea de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare, instituind două condiții – vechimea în muncă de cel puțin 10 ani și termenul de 6 luni după demisia din funcțiile respective, în interiorul căruia, persoana urmează să solicite eliberarea licenței.

Deci, în privința persoanelor care au o vechime în muncă în funcția de judecător sau procuror de cel puțin 10 ani, legea condiționează dreptul acestora de a solicita eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de avocat, de un termen de 6 luni după demisia din funcțiile respective, iar nerespectarea termenului de decădere de 6 luni, este sancționată cu respingerea ca tardivă a cererii de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat.

La caz, instanța de recurs reține că la momentul depunerii actelor de eliberare a licenței pentru exercitarea profesiei de avocat, Tăut Teodora deși avea o vechime în muncă în funcția de procuror de peste 10 ani, își continua activitatea în organele procuraturii.

Prin urmare, argumentele recurente precum că întrunește condițiile legale pentru accederea în profesia de avocat nu pot fi reținute, fiind bazate pe o interpretare eronată a legislației în vigoare.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele de judecată neîntemeiat au dispus respingerea pretenției privind restituirea taxei achitate la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat în temeiul art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură în mărime de 5000 lei, din următoarele considerente.

Conform art. 37 lit. f) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, Congresul stabilește cuantumul taxelor pentru examenele de admitere la stagiul și pentru examenele de calificare, cuantumul taxei pentru efectuarea stagiului profesional.

Iar art. 42 lit. f) din Statutul profesiei de avocat adoptat la 29 ianuarie 2011, publicat la 08 aprilie 2011, prevede competența Congresului de a stabili cuantumul taxelor pentru examenele de admitere la stagiul și pentru examenele de calificare, cuantumul taxei pentru efectuarea stagiului profesional și al taxei pentru examinarea cererilor de admitere în profesia de avocat.

Astfel, stabilirea taxei pentru examinarea cererilor de admitere în profesia de avocat este de competența exclusivă a Congresului.

Materialele dosarului însă nu denotă faptul că Congresul Avocaților ar fi stabilit careva taxe pentru examinarea cererilor de admitere în profesie în baza art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură sau ar fi delegat această competență (atribuție) Consiliului.

Or, potrivit art. 39 lit. o) din Legea cu privire la avocatură și art. 43 alin. (7), lit. o) din Statutul profesiei de avocat, Consiliul Uniunii Avocaților îndeplinește, în afară de atribuțiile prevăzute de lege și cele delegate de Congres.

Nu pot fi reținute concluziile instanței de apel precum că Congresul avocaților, prin hotărârea din 25 iunie 2011 a delegat Consiliului competența de a stabili taxa pentru examinarea cererilor de admitere în profesie de avocat în baza art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură și respectiv, la 01 iulie 2011 Consiliul, prin hotărârea sa a stabilit această taxă în mărime de 5000 lei, deoarece prin Hotărârea Congresului Avocaților din 25 iunie 2011, Consiliului Uniunii Avocaților i-a fost delegată aprobarea bugetului Uniunii Avocaților, ceea ce constituie o altă atribuție distinctă decât cea de stabilire a cuantumului taxei pentru examinarea cererilor de admitere în profesia de avocat, și anume, prevăzută la art. 37 lit. d) din Legea cu privire la avocatură și art. 42 lit. d) din Statutul profesiei de avocat.

Prin urmare, Consiliul Uniunii Avocaților nu a avut competență de a stabili cuantumul taxei pentru examinarea cererilor de admitere în profesia de avocat și prin urmare încasarea acestei taxe este ilegală.

În conformitate cu art. 83 Codul de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

În conformitate cu art. 98 alin. (1) Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării pricinii, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporțional părții admise din acțiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Avînd în vedere normele de drept procedural menționate, Colegiul consideră necesar de a dispune încasarea de la Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat în beneficiul statului a sumei de 150 lei cu titlu de tată de stat.

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Tăut Teodora, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea ce ține de respingerea pretenției cu privire la restituirea taxei achitată la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii. În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2017 urmează a fi menținută.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

A admite recursul declarat de către Tăut Teodora.

A casa decizia Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2017 și hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 08 februarie 2017, în partea ce ține de restituirea taxei achitată la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat, pronunțînd în această parte o nouă hotărâre, prin care:

A admite acțiunea înaintată de Tăut Teodora împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat cu privire la restituirea taxei achitată la depunerea cererii de admitere în profesia de avocat.

A încasa de la Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat în beneficiul Teodorei Tăut suma de 5000 (cinci mii lei) .

A încasa de la Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat în beneficiul statului suma de 150 (una sută cincizeci lei) cu titlu de taxă de stat.

În rest, decizia Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2017 se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Sîrcu Iulia

judcători

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari